

Ristirahva Pühapäevalehes 1880 ilmunud kaks kirja Samara lõunapoolsetest eesti asundustest. Samara kubermang: Novouzenski maakond (praeguses Saratovi oblastis): Baltika küla (Paltinska, Baltiska). Näljahäda. Abipalve. Tänu Eestist tulnud abi eest. Hans Piisang (Pisang). Mihkel Karu (Karro; Mihkli kihelkonnast). Mihkel Jurman. Aadu Kallas (Nigula khk). Jaakob Pernik (Iisaku khk). Ado Masing (Aadu Maasing; Märjamaa khk). Mihkel Kivistik (Pärnu-Jaagupi khk). Samara pastor Meier. Schöndorfi pastor Nikolai Reinhold Spreckelsen. Digiteeris A. Aule. Kirjaviis muutmata.

Ristirahva Pühapäevaleht (nr. 26), 29. juuni 1880, lk. 202

Eestlaste palve Samaara kubermangust.

Sealt oleme kirja saanud* kahe mehe käest (Hans Pisang ja kiriku wõõr-münder Mihkel Karro) kus nemad seda suurt häda kaebawad, mis neil seal käes on. Saraatowi kubermangu hädaliste heaks on meie riigis ja ka Eesti-maal linnas ja maal armu andisid korjatud, aga kirjasaatjate küla Samaara maal pole sest abi saanud. Naad elawad Usenski kreisis ja ei ole sügise oma külwatud seemetki kätte saanud, nõnda et looma põhust ja leiwast puudu oli. Elajad müüdi muist ära, muist suri nälga; inimeste keedusest pole rääkida, kui aga leiba oleks, sest neid on kaa, kes 3 ja 4 nädalat pole leiwa heinet näha saanud; kui keedust tehakse, siis keedetakse appu oblikaid. „Tänawu kewade, ütlewad kirjasaatjad, tegime jälle põldu maha nii palju kui kellelgi wõimalik oli; aga nelipühi on ligi ja wihma ei ole meil olnud, mis maha tehti on niisama must ja meil pole lootust ühtegi. Rukkid on juba ärakuinud, neist ei ole loota midagi, ja suwi-wili on kõik kange päewa sees kinni; maa on must ja mööda-läinud aasta on jälle käes; häda on ja suurem häda tuleb.” — Lõpetuseks kaebawad nemad, et hinge toidusega on seesama häda, sest õpetaja on sealt 15 wersta eemal elamas, ja et need reisud ka maksawad, siis ta ei wõi palju nende juures Paltinska külas käia, waid tuleb aga aasta takka ehk üks kord aastas. Kirjasaatjad paluwad, et kui wõimalik ka selle waimuliku häda pool-est neid saaks aidatud.

Selle laiema kirja juures on weel üks ise palwekiri, kus enne nimetud kirja-saatjad kaa nimed alla teinud, ja see käib nõnda: Meie tuleme oma palwega teie juure kiriku õpetajad ja ristirahwa pühapäewa lehe redaktor, ja kõik Ees-ti wennad, omma südamest alandliku palwega teid kõiki paluma, aidake meid meie hädas, mis meid väga waewab. Kiriku õpetajad palume, et Teie oma kogudustele kuulutaksite meie palwid, ja redaktori herrad et ta meie hädast oma lehte paneks, et kõik kes pühapäewa lehte lugewad, meie häda ka kuu-leks, ja Eesti wendasid et naad oma käed lahti teeks armuannetega meie wastu nii palju, kui kellegi süda seda soowib. Teate isegi seda, uue leiwasse on weel aega, ja ei tea mis sest saab, kas on midagi loota wõi ei. Se wahe on

* Kiri on 29mal Mail kirjutatud aga meie kätte wast 15mal Juunil jõudnud. Nüüd pa-neme wiibimata seda asja kirja.

nüüd kõige kibedam, ja häda kõige suurem, muidu oleks mõni inimene juba surnud olnud, aga käivad wene külades kerjamas. Ja meie külas on 400 hinge, aga jõukamat ei ole ühtegi kes wõiks teist ka aidata, kõik on hädas. Lasku armuline Jumal ise seda palwet kuuldawaks minna, kõikite kõrwu ja südamesse! Ja kui armu andisid saaks meile korjatud, siis saaksid rahwas Jumalat tänades wastu wõtma, kes nende häda wähendaks. Ja kui meie armu anded oleme kätte saanud, siis anname pühapäewa lehes awalikult kõik teada.

See on Samaara hädaliste Eestlaste palwe, soowime ja loodame, et see kuuldud saaks; nemad on meie wennad liha poolest ja usu poolest! —

Pühapäewa lehe toimetus Tallinnas wõtab andisid wastu ja kes otse nende kätte tahab saata, wõib seda teha selle adressiga:

Въ городъ Саратовъ черезъ Покровскую слободу въ Верхне-Іерусланскую волочть деревню Балтинскую Г-ну Пизангъ.

Ristirahva Pühapäevaleht (nr. 37), 14. september 1880, lk. 292

Samaarast.

Sealt saime Baltiska külast 21sel Augustil kirja, ja anname sest armsa lugijatele teada.

Täna wusest leikusest kirjutakse nõnda: „Meie täna wune wiljasaak on hoopis waene, sest rukkid ei saanud sugugi ja sui wiljast oleme ka ilma jäänud, see pärast et wihma meil ei olnud enne kui kolm nädalat pärast Jaani päewa; see enam ei wõinud wilja aidata, muud kui nii palju awitas, et natuke põhku sai elajatele, aga wilja saime wäga wäha, sest se oli kõik juba ära kuinud ja tühi. Ja meil on kõik wiljakormamine korjatud, ja keskmine saak on neljas jagu seemnest, et kahe aasta tööst ei ole ühte seemet tagasi saanud.

Lasku armuline Jumal seda kirja ja neid sõnu eesti wendade südamate sisse tungida, ja olgu tema meie kõikide juures oma armga.” — Muidu on kiri tänu täis kõige armastuse pärast, mis andjad lahke andidega hädaliste wastu ülesnäitawad; ja naad soowiwad ka, et need kellel ei ole andid anda nende eest Jumalat paluks, kes kõige hea ja täieliku andide jagaja.

Baltiska külas on nõnda, kuidas neile nõuu andsime, üks waeste kommission kokku seatud järgmiste liikmetega: 1) kiriku wõõrmünder Mihkel Karro (Mihkli kihelkonnast) 2) Mihkel Jurman 3) Aadu Kallas (Nigula kih.) 4) Jaakob Pernik (Isaku kih.) 5) Ado Masing (Merjama kih.) 6) Mihkel Kiwistik (Jaakubi kihelkonnast pärit). Kirja toimetaja on H. Pisang. — See kommission sai seatud pärast seda, kui Baltiska külasse oma esimest korjandust (80 rbl.) ärasaatsime, ja naad on weel ühe sõbra käest E. K., kes oma nime teada ei anna, weel 3 rubla saanud.

Andide andjad on oma abi soovinud mitte üksi Baltiska küla hädalistele, waid kõige hädaliste Eestlaste heaks, kes seal Wolga jõe pool elawad. Meie arwasime, et suurem jägu Eestlasi Samaara õpetaja kihelkonnas elab ja saat-sime sellepärast 730 rubla Samaara õpetaja Meieri kätte, et ta seda aitaks nõnda jagada, et igalpool eesti külades hädalised sellega saaksid aidatud. Tema on meile wastanud, et need Eestlased, kes tema kihelkonnas elawad pole mitte nii suures hädas, sest et nende wiljad Jumal lasknud kaswada; ja ta lubab kõik seda raha anda Shöndorfi õpetaja N. Sprekelseni kätte, kelle ki-helkonnas Baltiska küla ja wist ka muud eesti külad on, kellel abi tarwis lä-heb. — — Kui sealt poolt sõnumid saame, siis anname jälle teada ja siis saa-dame jälle seda raha, mis pärast on korjatud, ära ja nende kätte, kelle häda kõige kibedam on.

(Kui see kiri trüki tarwis walmis oli, saime Baltiskast kirja, kus teada antakse, et need 80 rubla on otse lõpenud. Küll naad nüüd saawad abi sest rahast, mis õp. Sprekelseni kätte saab, ja kui seal weel muid eesti külasid hädas on, siis need saawad ka oma osa abi! Wäga oleks soowida, et iseäranis ka waesid koolilapsi saaks aidatud, sest möödaläinud talwel on palju koolilapsi sealpool leiwa puuduse pärast koolis käimata jäänud.)